

# Alkoholipolitiikka

Päivitetty 18.6.2019

Alkoholijuomien käyttö aiheuttaa monenlaisia yksilöllisiä ja yhteiskunnallisia ongelmia. Siksi alkoholijuomien käyttöä säädellään tavalla tai toisella kaikkialla. Joissakin maissa säätely perustuu tiukkoihin perinnäistapoihin tai uskontoon. Joissakin toisissa yhteisöissä säätely toteutuu epävirallisten normien avulla ihmisten jokapäiväisessä kanssakäymisessä.

Monissa maissa alkoholiongelmiä on pyritty ehkäisemään yhteiskunnallisten keinojen eli alkoholipolitiikan avulla. Laajasti ottaen alkoholipolitiikalla tarkoitetaan sellaisia julkisen vallan toimenpiteitä, joilla pyritään vaikuttamaan alkoholijuomien käytön määrään, tapaan ja käyttöympäristöön tai suoraan alkoholihaittoihin. Rajoittava alkoholipolitiikka pyrkii pitämään alkoholin saatavuuden tiukkana lainsäädännön avulla ja hinnat korkeina verotuksen avulla sekä estämään ongelmallista alkoholin käyttöä, esimerkiksi säätämällä rattijuopumus rikokseksi.

Alkoholipolitiikan keinoin ei useinkaan voida vaikuttaa suoraan yksittäisten ihmisten alkoholin käyttöön. Yksilöihin kohdistuvia rajoituksia ovat ennen muuta alkoholin vähittäismyynnille ja anniskelulle asetetut vähimmäisikärajat sekä kielto myydä ja anniskella alkoholijuomia humalaisille. Alkoholipoliittiset rajoitukset kohdistuvat kuitenkin pääosin koko väestöön, kun säätelyn kohteena ovat alkoholijuomien tuotannon ja myynnin tavat ja edellytykset. Lainsäädännön ja [alkoholimonopolijärjestelmän](#) avulla esimerkiksi alkoholijuomien vähittäismyyntipisteiden lukumäärä pidetään pienempänä kuin se olisi vapaan markkinatalouden vallitessa. Myös alkoholijuomien vähittäismyynti- ja anniskelupaikkojen aukioloaikoja säädellään lainsäädännön avulla. Kuluttajien juomatapoihin pyritään vaikuttamaan myös säätelämällä verotuksen avulla oluiden, viinien ja väkevien alkoholijuomien hintasuhteita.

Joinakin aikoina alkoholiostoja on säädeltä viinakortin tai kuukausittaisten enimmäisostojen avulla. Ravintolaan pääsyn edellytyksenä on ollut asiallinen pukeutuminen, ja liiallista juomista on yritetty estää sallimalla alkoholin tarjoilu vain ruokailijoille. Nykyään tämänkaltaisiin keinoihin ei Suomessa turvauduta.

Alkoholipolitiikan keinot ovat monenlaiset ja niiden tehokkuudesta keskustellaan aika ajoin. Yleisesti voidaan sanoa, että alkoholin saatavuuden rajoittaminen vähentää alkoholin kulutusta ja alkoholihaittoja. Tämä on todistettu vakuuttavasti monien tutkimusten avulla. Alkoholijuomien korkeat hinnat samoin kuin muu alkoholin saatavuuden rajoittaminen vaikuttaa sekä alkoholin suurkuluttajiin että kohtuukäyttajiin.

**Esa Österberg**  
erikoistutkija, THL

*Päivittänyt:*  
*Thomas Karlsson*

*Alkuperäinen julkaisu 20.12.2005*

link

➤ **Kirjallisuutta**

Lähde verkko-osoite: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/paihteet-ja-yhteiskunta/alkoholipolitiikka>